

Vplyv cestovného ruchu na životné prostredie v SR

Popri doprave, priemysle a poľnohospodárstve vplyva na životné prostredie aj cestovný ruch. Jeho dopady nie sú možno globálne tak zreteľné ako v prvých troch oblastiach, avšak špecifikom cestovného ruchu je práve jeho koncentrácia na také miesta, kde je životné prostredie obzvlášť citlivé na zásahy človeka. Preto môže mať cestovný ruch na lokálnej úrovni niekedy až katastrofálne dôsledky (napr. Nepál- Himaláje).

Súčasný stav rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike

Svojou polohou v srdci Európy máme na rozvoj tejto oblasti vynikajúce predpoklady. V rámci domáceho cestovného ruchu sú najnavštevovanejšími lokalitami:

- Vysoké Tatry 21.3 %
- Nízke Tatry 9 %
- Podunajská nížina
- Dolný Zemplín
- Považie

V zahraničnom aktívnom cestovnom ruchu má najdôležitejšie postavenie naše hlavné mesto Bratislava s 18.6 %, na druhom mieste sú Vysoké Tatry s 13.4 %, nasleduje oblasť Podunajska, Oravy, ďalej sú to Košice na piatej priečke a Nízke Tatry s Považím na šiestom mieste. Celkovo navštívi našu krajinu ročne asi 32 miliónov návštevníkov, avšak len 3 milióny z nich sa tu zdrží viac ako 1 deň.

Je zrejmé, že práve v spomenutých oblastiach s intenzívnym cestovným ruchom možno najzreteľnejšie pozorovať vplyv cestovného ruchu na životné prostredie. Markantnejšie sú tieto vplyvy v oblastiach, kde je cestovný ruch dominantnou aktivitou človeka, napríklad v TANAPe alebo NAPANTE sú negatívne dopady turizmu bohužiaľ zreteľnejšie ako v mestách, kde sa s cestovným ruchom prelína priemysel a každodenná mestská doprava. Rekreačným využívaním dochádza k znečisťovaniu prírody produkciou odpadov, budovaním zariadení pre poskytovanie služieb cestovného ruchu (hotely, reštaurácie, lyžiarske vleky a pod.) dochádza k ničeniu ekosystémov a k vizuálnemu znehodnoteniu prírodného prostredia, ďalej dochádza k poškodzovaniu fauny a flóry s negatívnym vplyvom na biodiverzitu danej lokality.

Na exponovaných miestach môže dôjsť k zašľapávaniu vegetácie – pešou turistikou i cykloturistikou, spolu s eróziou a poškodzovaním prírodných útvarov a rušením živočíchov.

Pre zlepšenie tohto stavu je potrebné:

- rozvíjať formy turistiky neohrozujúce životné prostredie,
- vyznačiť a dodržiavať cykloturistické trasy spolu s im zodpovedajúcimi technickými opatreniami,
- dobudovať technickú infraštruktúru a zabezpečiť komplexnosť služieb v mestách a rekreačných sídlach,
- realizovať sieť informačných stredísk cestovného ruchu, ktoré by využívali priamy kontakt na ekologicko-edukačnú činnosť,
- aktualizovať existujúce výchovno- propagačné materiály so zameraním na ochranu ŽP a zabezpečiť ich cudzojazyčné mutácie,
- poskytovať služby kvalifikovaných sprievodcov, najmä v chránených lokalitách.

Čo sa týka druhov cestovného ruchu, môžeme konštatovať, že v posledných rokoch prevláda na území SR najmä mestský a vzdelávací CR, ďalej CR v horských oblastiach a kúpeľný CR. Novou formou je tzv. agroturistika, ktorá je ideálnym typom rodinnej dovolenky.

Agroturistiku ponúkajú rôzne cestovné kancelárie rodinám, ktoré žijú vo veľkomeste. Na Slovensku existuje aj zväz agroturistov, ktorý organizuje každý víkend výlety na farmy a ranče v skoro každom okrese na Slovensku.

Ekoagroturistika je agroturistika prevádzkovaná na ekologickej farme. Ekologická farma nepoužíva pri výrobe rastlín a chovu zvierat žiadne syntetické chemikálie, hnojivá, hormonálne prípravky, umelé farbivá či konzervačné látky. Môžu používať ochrannú známku BIO. Ekoagroturistika je veľmi dobrý spôsob ako naučiť ľudí, a najmä deti z mesta aspoň na chvíľu súžiť s prírodou a pochopiť jej zákonitosti.

Na elimináciu vplyvov cestovného ruchu na životné prostredie môže štát využívať okrem iných aj svoje legislatívne nástroje. Jedným z nich je aj Zákon o ochrane prírody a krajiny. Tento definuje dva základné druhy ochrany životného prostredia:

- Ø druhová ochrana (rastlín, živočíchov a minerálov)
- Ø územná ochrana (má zaručiť zvýšenú ochranu danej lokality obmedzením ľudských aktivít, teda aj účastníkov cestovného ruchu).

Prvé prírodné rezervácie na Slovensku boli vyhlásené v roku 1895, aby v roku 1948 bol vyhlásený prvý národný park – Tatranský národný park (TANAP). V súčasnosti je u nás určených 5 kategórií chránených území:

- Chránená krajinná oblasť (CHKO)
- Národný park (NP)
- Chránený areál (CHA)
- Prírodná rezervácia (PR)
- Prírodná pamiatka (PP alebo NPP)

Na celom zvyšnom území SR platí prvý stupeň ochrany. Povolenia a zákazy pri jednotlivých stupňoch ochrany sú rôzne a určuje ich zákon.